

„...folyton a szellőzésről, fényről és az érzékeny, ésszerű építészetről mesélt.”

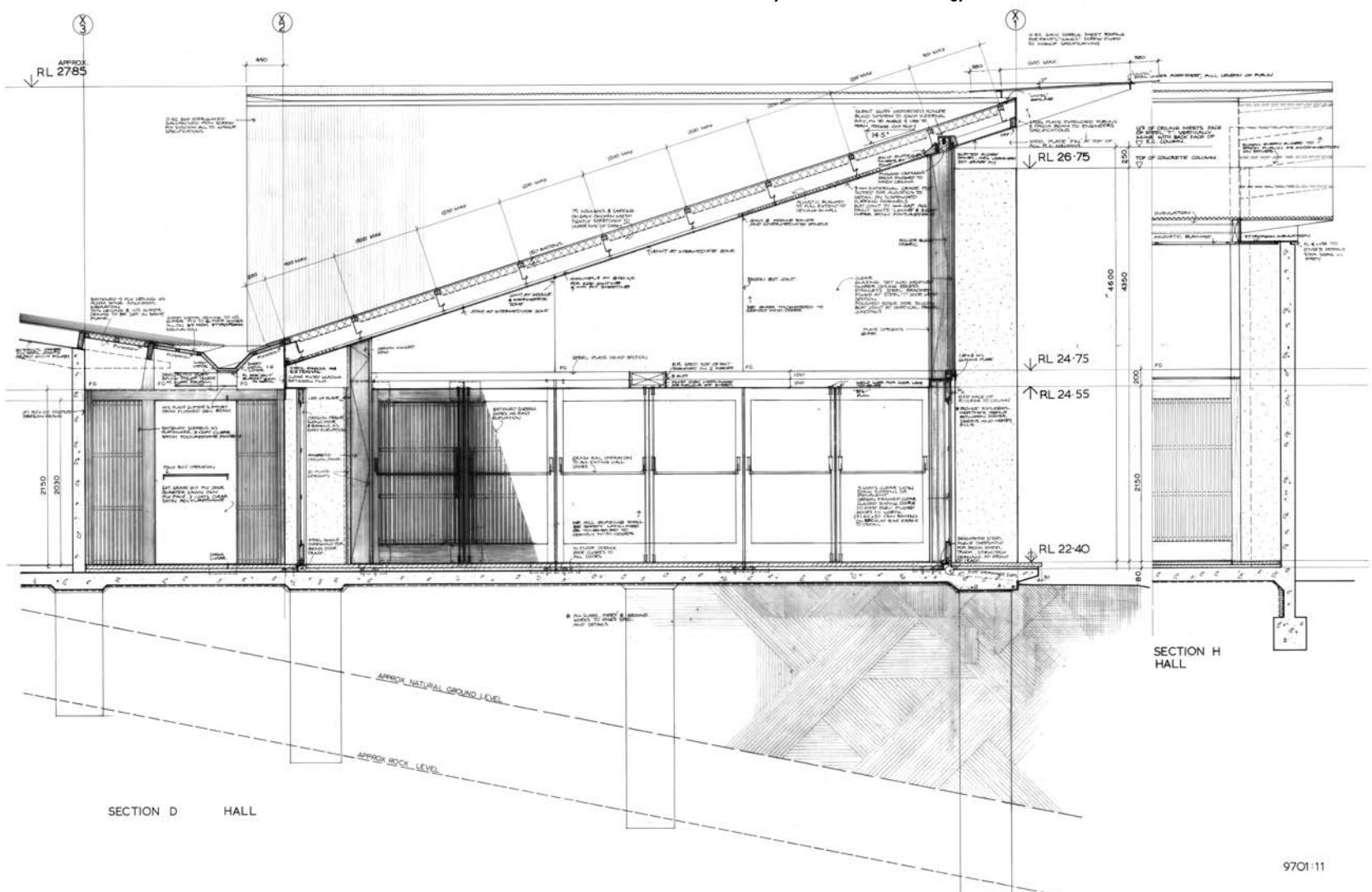
Glenn Murcutt

Nagy Orsolya beszélgetett

A BUDAPESTI X. NEMZETKÖZI ÉPÍTÉSZKONGRESSZUST MEGTISZTELTE JELENLÉTELÉVEL GLENN MURCUTT (SZ.1936), VILÁGHÍRŰ AUSZTRÁL ÉPÍTÉSZ, A PRITZKER-DÍJ 2002-ES NYERTESE. ELŐADÁSÁT NAGY VÁRAKOZÁS ELŐZTE MEG. A HOSSZÚ ÉS FÁRASZTÓ NAP UTÁN KÉSZSÉGGEL VÁLASZOLT KÉRDÉSEINKRE.

Arthur and Yvonne Boyd Education Centre, a nagyterem szerkezeti részletét bemutató keresztmetszet

Ön leginkább kisebb épületeket tervez. Mi az erőssége ennek az építészetnek? Miben rejlik az ereje és a sikere?

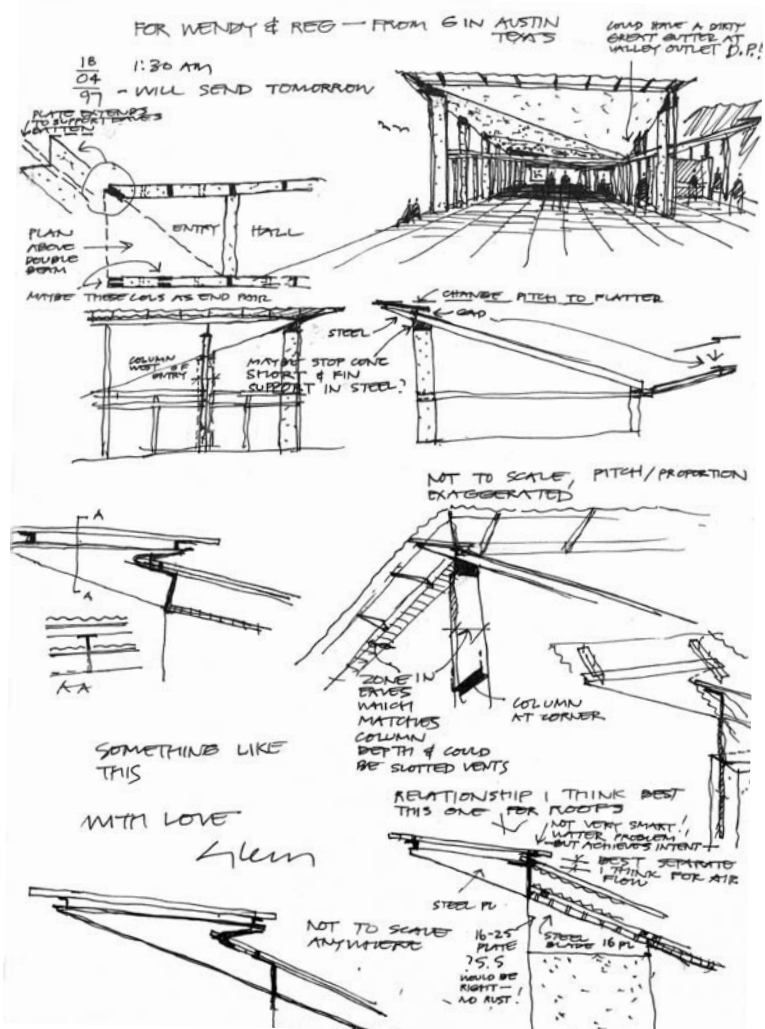
Egyszerűen próbálom a lehető legjobbat nyújtani, és nagy örömöm telik abban, hogy hétköznapi dolgokkal foglalkozom magas színvonalon. De nem is nekem kell megítélnem – mások szemében kell, hogy erősnek látszom a munkám. Sosem vonzott, hogy én tervezem a város legmagasabb házát, a túl nagy épületek nem érdekelnék, egyszerűen nem szeretem őket. Ezek az épületek nem emberi léptékűek, én pedig abban a léptékben dolgozom, amit szeretek. Részt vehetnék nagyobb munkákban is, én magam döntöttem el, hogy így akarok dolgozni, és ehhez tartom magam. Ha mindezek után olyat hozhatok létre, amivel az embereknek örömet szerzek, az csodálatos! Remélem, hogy nincs olyan munkám, amit ne szeretnének. Ez számomra mindennél fontosabb: felelős munkát végezni. Felelős akarok lenni a Föld, a szakmám, és magam mint építész felé egyaránt.

A megbízói már kezdetben is környezettudatos gondolkodásúak, vagy a tervezési folyamat közben értik meg ezen elvek fontosságát?

Ausztráliában nagyon ismertek a munkáim, és a megbízóim tudják, hogy olyan építésszel fognak dolgozni, aki számára nagyon fontosak a környezetvédelmi szempontok, ezért választanak engem. Sokan közülük másfél, vagy akár két és fél évig is várnak, mielőtt megkezdem velük a munkát. Egy megbízó, aki ilyen sokat tud várni biztos, hogy nagyon jó megbízó lesz.

Az előadáson több képet mutatott az ausztrál tájról és a helyi őslakosok építészetéről, amelyek inspirálóan hatottak Önre. Arról is beszélt, hogy gyermekkorát részben Pápua-Új-Guineában töltötte, és ott milyen népi épületekkel találkozott. Nagy lelkesedéssel mesél szellőzésről, természetes fényről és átláthatóságról, és komoly hangsúlyt fektet az építészeti részletekre anélkül, hogy az épület egésze háttérbe szorulna. Érdekelne, hogy mindezen élményeken túl mi ösztönözte e témák fontosságának felismerésére akkor, amikor még szinte senki nem beszélt ezekről.

Édesapám házakat tervezett és épített, és folyton a szellőzésről, fényről és az érzékeny, ésszerű építészetéről mesélt. Ő tanította meg, hogyan lehet a házban télen napfény, nyáron pedig árnyék, és hogyan oldható meg gondosan tervezett részletekkel, hogy nyáron kellemes szellő járja át a házat, télen viszont jól zárható legyen. Úszómedencékhez tervezett különleges szűrőberendezéseket, de sok minden mást is megtervezett és megépített.

Arthur and Yvonne Boyd Education Centre, Glenn Murcutt
vázlatai és részletrajzai a tetőkialakításról

Arthur and Yvonne Boyd Education Centre, West Cambewarra,
New South Wales, Auszália, 1996-99. Wendy Lewin és Reg Lark építészekkel

Marie Short / Glenn Murcutt-ház, Kempsey, New South Wales, Ausztália, 1974-75, bővítés: 1980

Sokszor megmodelleztem a terveit, amelyekben mindig a természet volt a központi motívum. Amikor mindenki európai növényeket, például rózsát ültetett és irtotta a helybéli növényzetet, ő az ausztrál növényfajtaikat népszerűsítette. Terjesztette a magról nevelt őshonos növényeket, és a környéken mindenhová azokat ültette. Apám nagy hatással volt rám, és ez nagyon fontos lett a későbbi életem során.

Ő is építész volt?

Építőmester volt, a szakma szerelmese. Az asztalosműhelyében megtanított ablakot, falépcsőt készíteni, de még vitorlás hajót is építettük! Mindezt még húszéves korom előtt.

Azt az építészeti gondolkodásmódot, amit tőle tanultam, felelős építészetnek szoktam nevezni. Felelős gondolkodás, felelősség a világ, a megbízók, a szakma és önmagam iránt.

A zöld gondolat mára nagyon népszerű, szinte már divat lett az építészetben és az élet más területein is, mégis gyakran úgy érzem, hogy egy-egy nagyobb építészeti projektben a "zöld" jelszó inkább csak hangzatos szlogen. A legtöbb projekt csak egy-egy aspektusával foglalkozik a környezettudatosságnak, például napkollektorokat alkalmaznak, vagy zölddel futtatják be a homlokzatokat, viszont az épület egésze még mindig pazarlóan bánik az energiaforrásokkal. Ön szerint az Ön elvei alkalmazhatóak nagyobb projektek esetében is?

Az a baj ezekkel a projekkel, hogy a technológiával próbálják zölddé tenni őket, és ezzel én nem értek egyet. Szerintem az épületnek önmagában is tudnia kell zöldnek lenni, mindenféle gépészeti vívmány nélkül. Egy keveset persze lehet alkalmazni, nincs semmi baj a napelemekkel vagy a napkollektorokkal, de ahhoz, hogy valódi zöld épületet kapjunk, nem állhatunk meg itt. A természetes szellőzésre és világításra is figyelni kell, az épület természetes hűtésére és fűtésére. Az épület tájolása és megfelelő védettsége egyaránt nagyon fontos szempont.

Az elveimet nagyobb projekteken is alkalmaztam, a Kempsey Museum például nagy léptékű munka volt, és minden elvem érvényesül benne.

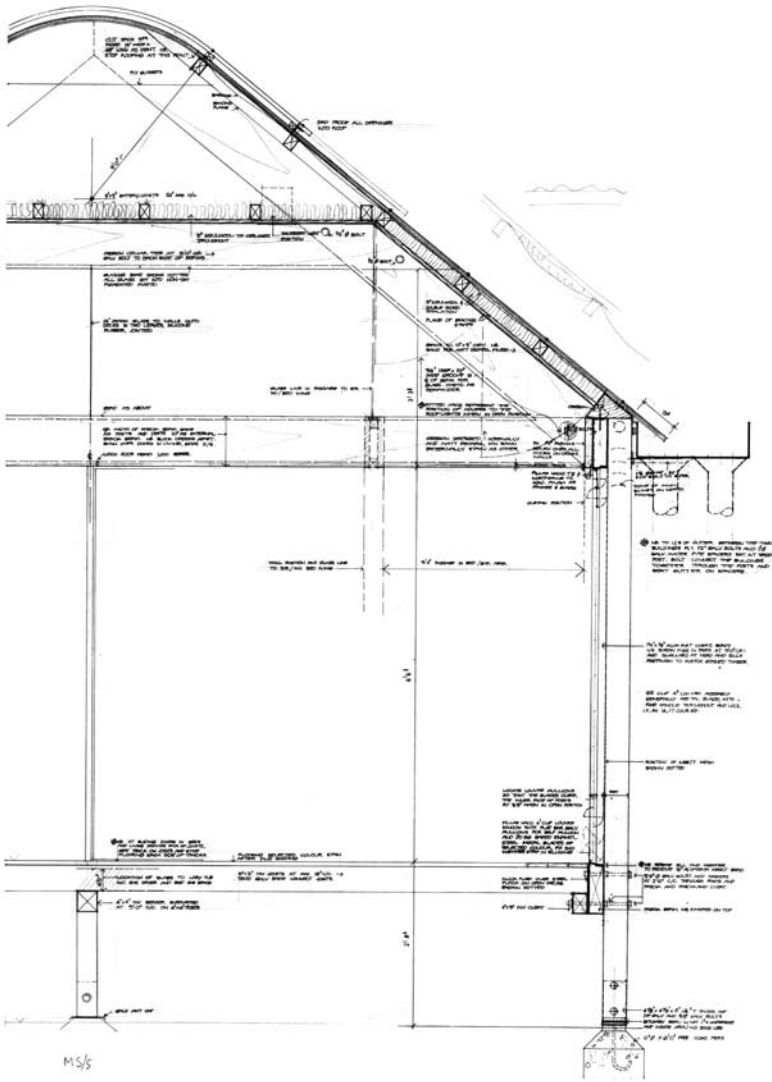
Sok érdekes épületet láthattunk az előadásában. Mesélne néhány nehezebb vagy érdekesebb munkájáról?

Minden munka nehéz, mindig izgulok, amikor új feladatba kezdek. Egy projekt annyira bonyolult, amennyire az ember tapasztalata alapján nehéznek találja. Ha nem tűnik nehéznek, akkor a tervező bizonyára nem válaszolt meg minden kérdést, amit a tervezési feladat felvetett, néhány kérdéssel nem foglalkozott. Az építésznek minden kérdésre választ kell adnia, ettől lesz a munka bonyolult és nehéz.

Tehát, ha egy feladat túl könnyűnek tűnik, akkor valamit nem vettünk észre benne?

Pontosan!

Marie Short / Glenn Murcutt-ház, Kempsey, New South Wales, Ausztália, 1974-75, bővítés: 1980, szerkezeti részletet bemutató keresztmetszet

Bowali Látogatóközpont, Kakadu Nemzeti Park, a Troppo Architects építészeivel együttműködésben

Ön szerint mi a legfontosabb, amit a mai fiatal építészeknek meg kellene tanulniuk?

Azt gondolom, jó lenne, ha visszatérnének a szabadkézi rajzoláshoz, mert azáltal lehet felfedezni dolgokat. Úgy hiszem, hogy építészként nem létrehozunk, hanem felfedezünk. Minden létező épületet, és minden nagyszerű építészeti művet, amelyben ott rejlik a létezés lehetősége, valójában nem létrehozunk, hanem felfedeznek. És a rajzolás ebben segít, előhozni azt, ami már eleve ott van.

Ezenkívül az is fontos lenne, hogy visszatárljanak a természethez, figyeljék meg, hogyan működik, hogyan fordul a napraforgó a napfény felé, és hogyan fordulnak a növények levelei: mindez a természet. Az a feladatunk, hogy olyan épületeket tervezzünk, amelyek ugyanerre képesek. Ha nem is tudnak a nap felé fordulni, mint a napraforgó, de tudjanak árnyékot adni nyáron, télen pedig napfényt. Ilyen egyszerű dolgokkal kellene foglalkoznunk.

Akik ma építészkarra járnak, már a számítógép mellett nőttek fel, ezért kézenfekvő, hogy korán, körülbelül másodéves korban elkezdjenek tervezőszoftvereket használni. A gimnáziumi oktatás nem fektet hangsúlyt a szabadkézi rajzolásra, és az egyetem első két éve nagyon rövid ahhoz, hogy a diákok magabiztos rajztudást szerezzenek.

Másodévben nagyon korai még tervezőszoftvert használni, harmadév felénél vagy negyedévben elég lenne elkezdni. Persze szükséges ezeknek a programoknak az ismerete, hogy később munkát tudjanak vállalni, de nagyon fontos, hogy szabadkézi rajzban is megtanulják kifejezni a gondolataikat. Renzo Piano műtermében például mindenkinek van rajzasztala, és mindent

először kézzel kell megrajzolniuk. Utána felrajzolhatják számítógépen, de fontos, hogy először szabadkézi rajzban kell előadniuk az elképzelésüket.

Nálunk az egyetemen minden nyáron szerveznek épületelemző táborokat, és ezek nagy hatással voltak rám. A magyarországi vidék különböző tájain jártunk és népi lakóépületeket, valamint templomokat mértünk fel. Ezek számomra nagyon szép emlékek, és azt hiszem, az építészeti tanulmányaimnak is fontos részét képezték, még ha nem is kapták meg a megérdemelt hangsúlyt.

Ezek a rajzok mindig a legfontosabb jellemzőket ábrázolják. Az előadásomban sok olyan épületet mutattam – népi épületeket, az őslakosok építészét –, amelyek nem tértek el annyira a saját épületeimtől, de azért mégis nagyon különböztek tőlük. A házaim fontos tulajdonságait a népi és vernakuláris építészből vettem. De az épületeim mégis modern épületek, viszont azáltal, hogy nagyon sok népi épületet lerajzoltam, meg is értettem a működésüket, és a kapcsolatukat a hellyel, kultúrával és a természettel. A felfedezés öröme, az állandó kíváncsiság és optimizmus mind nagyon fontos. A rajzolás által tudunk újat felfedezni és felfedni, és ezt mindig nagyon fontosnak tartottam a munkám során.

A fotókat Anthony Browell és az Architecture Foundation Australia jóvoltából közöljük. Az alapítvány évente kéthetes, bentlakásos építész mesterkurzust tart Glenn Murcutt-tal a Boyd Education Centre-ben. Bővebb információ Glenn Murcutt munkáiról és a mesterkurzusról: www.ozetecture.org